

**ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJOS PATVIRTINIMO**

2013 m. kovo 21 d. Nr. 1- AĮ-131
Anykščiai

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2008, Nr. 113-4290; 2009, Nr. 159-7206) 29 straipsnio 8 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo (Žin., 2003, Nr. 70-3170; 2012, Nr. 69-3525) 25 straipsnio 5 punktu ir Lietuvos Respublikos Vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2012m. rugpjūčio 10d. įsakymo Nr.V-240 „Dėl darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin. 2012, Nr. 96-4944) 3 punktu,

t v i r t i n u atliekančio aplinkos tvarkymo darbus saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 13
(pridedama)

Šis įsakymas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (Žin., 1999, Nr. 13-308; 2000, Nr. 85-2566) nustatyta tvarka.

Administracijos direktorius

Vilius Juodelis

Audronius Gališanka

2013-03-21

Asta Apanavičienė

2013-03-31

Violeta Juciuvienė

2013-03-21

Parengė

Gintaras Vaičiūnas

2013-03-21

PATVIRTINTA
Anykščių rajono savivaldybės administracijos
direktoriaus 2013 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. 1-AI-151

**ATLIEKANČIO APLINKOS TVARKYMO DARBUS
SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 13**

I. BENDROJI DALIS

1. Ši instrukcija yra Anykščių rajono savivaldybės administracijos darbuotojų saugos ir sveikatos norminis dokumentas, joje išdėstyti esminiai saugos ir sveikatos reikalavimai, kurių vykdymas užtikrina saugų darbą. Instrukcija skirta darbuotojui, atliekančiam aplinkos tvarkymo darbus (toliau tekste darbuotojui).
2. Naujai pradedantieji dirbti arba perkelti naują darbą, o vėliau periodiškai kas metai turi būti nustatyta tvarka instruktuojami darbo vietoje.
3. Draudžiama ateiti į darbą neblaiviam, apsvaigusiam nuo narkotikų bei toksinių medžiagų,
4. Draudžiama įnešti ir įvežti į įstaigą ar darbo vietą alkoholinius gėrimus, narkotines bei toksines medžiagas ir jas vartoti darbo ar pertraukos pailsėti ir pavalgyti metu.
5. Darbuotojai pavojaus atveju turi teisę nutraukti darbą ir palikti darbo vietas. Darbuotojų veiksmai pavojaus atvejais negali turėti jiems nepalankių padarinių. Dėl darbuotojų veiksmų pavojaus atveju negali būti skiriamos drausminės administracinės nuobaudos, taikoma materialinė ar kitokia atsakomybė, jeigu jie siekė save ar kitus darbuotojus apsaugoti nuo pavojaus.
6. Draudžiama atlikti darbus tamsiu paros metu, kai darbo vietos apšvietimas neužtikrina saugaus darbo.
7. Vengti veiksmų, sukeliančių sąlygas kilti gaisrui.
8. Rūkyti tik tam skirtose ženklais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose.
9. Darbuotojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos, asmuo, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas apie tai pranešti darbdaviui atstovaujančiam asmeniui, darbuotojų atstovui saugai ir sveikatai, jeigu jis pajėgia tai padaryti.
10. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti greitąją medicinos pagalbą tel. 112.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

11. Darbuotoją gali veikti įvairūs rizikos veiksniai, kurių poveikis sveikatai priklauso nuo laiko, veiksnio dydžio ir kitų sąlygų:

11.1. elektros srovė – žmogų paveikus elektros srove, statine elektra (esant netvarkingai elektros instaliacijai, nežemintiems matavimo prietaisams, trumpam jungimui, srovės nutekėjimui į korpusą ir t.t.), galimas sąmonės netekimas, raumenų, balso stygų paralyžius, šokas, kvėpavimo, vidaus organų ir širdies veiklos sutrikimai ir/ar net staigi mirtis;

11.2. kritimas, paslydimas, pargriuvimas dėl netinkamos darbo aplinkos būklės (nešvarios, slidžios grindys), pernešamų įrankių užkritimas – dėl ko galimos įvairaus sunkumo galūnių traumos;

11.3. neoptimalus darbo vietos apšvietimas – esant nepakankamai darbo vietos ir valymo zonos apšvietui, padidėja akių nuovargis, galimas akių pavargimas, regos susilpnėjimas, klaidingi veiksmai;

11.4. aštrūs, apšerpetoję mechaninių įrankių paviršiai ir kt. – galimos mechaninės traumos: minkštų audinių sužalojimas (įpjovimas, įdūrimas, prispaudimas) nesiėmus reikiamų priemonių – infekcijos pavojus;

11.5. stiklo duženos, atsikišusios įvairios atplaišos ir aštrios briaunos - galimos traumos;

11.6. užkrauto valomojo objekto praėjimai – galimos traumos;

11.7. nenaudojamų chemikalų garai – galimi apsinuodijimai. Chemikalus saugoti uždaruose stikliniuose, vėdinamoje patalpoje;

11.8. dulkės (organinės ir neorganinės kilmės), alergiškai veikiančios visą organizmą – galimos alerginės ir profesinės ligos;

11.9. neinventorizuotos, neišbandytos ir netvarkingos kopėčios bei lipynės – galimas kritimas;

12. Būtinės asmeninės apsauginės priemonės:

12.1. galvos apdangalai (skarelės, kepurės);

12.2. pirštinės (medvilninės, guminės);

12.3. speciali avalynė (guminiai botai, pusbačiai su guminiu padu);

12.4. įspėjamieji drabužiai – signalinės liemenės (dirbant važiuojamoje gatvės dalyje).

13. Darbuotojas privalo:

13.1. ne pradėti dirbti be asmeninių apsauginių priemonių, kai to reikalauja saugos darbe norminiai aktai, naudoti jas viso darbo proceso metu;

13.2. rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugines priemones

III. DARBUOTOJŲ VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

14. Prieš pradedant dirbti darbuotojas privalo:

14.1. apsirengti tvarkingus atitinkamo dydžio darbo rūbus (draudžiama dirbti su suplyšusiais, be sagų darbo rūbais su nukabusiais galais) ir, atsižvelgiant į atliekamų darbų pobūdį, asmenines apsaugines priemonėmis;

14.2. iš tiesioginio darbų vadovo gauti darbo užduotį ir aptarti jos atlikimo ypatumus, darbų saugos priemones;

14.3. patikrinti darbo įrankius (kibirus, šepetčius, šluotas, grėblius, kirvius, rankinius pjūklus) Šiukšlinės ir kibirai privalo turėti tvarkingus, stipriai pritvirtintus lankelius ir rankenėles be aštrių briaunų ir atraizų, kirviai su tvirtai pritvirtintais kirvakočiais. Draudžiama dirbti netvarkingais įrankiais;

14.4. patikrinti darbo vietos aptvėrimus, įspėjamuosius bei draudžiamuosius užrašus, kelio ženklus ir pan.;

14.5. apžiūrėti teritoriją, kurioje reikės atlikti darbus. Pašalinti iš jos akmenis, lentgalius, vielos gabalus ir kitus darbui trukdančius daiktus arba juos pažymėti, kad būtų išvengtas pavojus užkliūti už jų;

14.6. pastebėjus bet kokį gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksnį, informuoti tiesioginį vadovą. Darbo ne pradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

15. Darbo metu darbuotojas turi atkreipti dėmesį į įspėjamuosius automobilių ir kitų transporto priemonių signalus.

16. Dirbti tik tame plote, kurį nurodo tiesioginis darbų vadovas.

17. Darbe naudoti tik tvarkingus darbo įrankius.

18. Nelaikyti kibirų, šluotų ir kitų įrankių praėjimuose.

19. Dirbant su dezinfekuojančiais skiediniais, būtina dėvėti gumines pirštines.

20. Baigus darbą su dezinfekuojančiais skiediniais, būtina nuplauti gumines pirštines su muilu, nenusiėmus jų nuo rankų. Nuo rankų nusiimti tik švarias pirštines.

21. Kastuvu į dėžes ar vežimėlius žemę, smulkias šiukšles, nuodegas ir pan. krauti reikia pavėjui, kad jos nepatektų ant praeinančių ir šalia dirbančių žmonių.
22. Šiukšles, atliekas krauti į specialiai tam skirtą vietą (tarą), nepalikti jų praėjimuose, kampuose ir neapšviestose vietose.
23. Valant šiukšles, dirbant važiuojamoje kelio dalyje, 20-50 m atstumu nuo darbo vietos būtina pastatyti įspėjamuosius ženklus;
24. Skečiamosios kopėčios turi būti sukabintos specialiu kabliu, kad pačios neišsiskęstų ir aprūpintos neslystančiais antgaliais.
25. Pasilipti ant kopėčių galima į tokį aukštį, kad paskutinė pakopa būtų ne žemiau kaip krūtinės lygyje.
26. Dirbant ant kopėčių didesniame kaip 1,3 m aukštyje, būtina naudotis apsauginiais diržais.
27. Darbuotojui draudžiama:
 - 27.1. stovėti transporto (automobilių, traktorių, elektros vežimėlių, tiltinių kranų, autokrautuvų ir kt.) eismo vietose;
 - 27.2. stovėti už automobilių ir siaurose perėjose, kad neprispaustų judantis transportas;
 - 27.3. dirbti transporto judėjimo zonose ar kelio dalyse neaptvėrus darbo zonos ir nepastačius įspėjamųjų ženklų;
 - 27.4. deginti šiukšles ar įvairias medžio bei kitų medžiagų atliekas be specialaus meistro ar kito atsakingo asmens nurodymo;
 - 27.5. liesti rankomis arba įrankiais elektros laidus ir kitus įrengimus su elektros įtampa;
 - 27.6. lipti ant apšildymo, santechninių įrenginių, atsitiktinių pakylų (dėžių, ištrauktų stalčių, atidarytų durelių ir pan.);
 - 27.7. valymui naudoti degius ir nežinomos paskirties skysčius ir rūgštis.
 - 27.8. sušluoti šiukšles į lietaus vandens surinkimo ir kitus požeminių inžinerinių tinklų šulinius.
28. Darbo metu kelti, nešti tik žinomo svorio medžiagas, detales, daiktus. Keliant krovinius laikytis šių reikalavimų – vienkartinio keliamo (nepernešant) krovinio masė moterims – iki 10 kg, vyrams – iki 30 kg.
29. Iš remontuojamų patalpų statybines atliekas reikia šalinti specialiais uždariais latakais arba sukrovus į inventorines dėžes ar konteinerius nuleisti kranu. Mesti statybines atliekas galima ne iš didesnio kaip 3 metrų aukščio.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

30. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina pranešti tiesioginiam vadovui, kreiptis į medicinos punktą, o reikalui esant, išsikviesti greitąją medicinos pagalbą ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu, jei tai negresia darbuotojų gyvybei.

31. Įvykus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą ar iš darbo, reikia pačiam per kitus asmenis apie atsitikimą ir jos aplinkybes pranešti tiesioginiam vadovui arba įgaliotam asmeniui.

32. Kilus gaisrui, reikia iškviešti ugniagesius telefonu 112, turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis gesinti gaisrą, nedelsiant informuoti tiesioginį vadovą. Kilus pavojui sveikatai arba gyvybei, išeiti iš pavojingos zonos.

33. Įvykus avarijai, nedelsiant informuoti tiesioginį vadovą arba įgaliotą asmenį ir išeiti iš pavojingos zonos.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

34. Patikrinti, ar darbo vietoje neliko darbo priemonių.

35. Sutvarkyti įrankius, inventorių, įrenginius ir nunešti įsaugojimo vietą.

36. Nusivilkti darbo rūbus, apžiūrėti ar jie tvarkingi ir švarūs, padėti į jiems skirtą vietą.

37. Šiltu vandeniu su muilu nusiplauti rankas ir nusiprausti.

38. Informuoti tiesioginį vadovą apie darbo metu gautas traumas, susijusias su darbu, ūmius sveikatos sutrikimus.
